

denna fråga, hvarpå modren började obarmhertigt slå henne. Lyckligtvis kom fadren hem i det samma, och tog hennes försvar. Då börjades en häftig träta mellan Föräldrarne, hvarunder Esther smög sig opp på sin kammare, och kastade sig på knä vid sängen för att bedja. Sedan trätan var slut, gick Fadren efter för att säga henne, huru ledsen han var att hafva tillfogat henne så mycket ondt. Då han kom i trappan, hörde han henne tala. Han stannade, i den öfvertygelse, att hon nu beklagade sig för sig sjelf öfver sina omenskliga föräldrar. Men huru bestört blef han icke, då han hörde dessa ord: *O min Gud! haf barmhertighet med min Far och min Mor! Lär mig att älska dem och göra dem lyckliga, lät intet ondt vederfaras dem, och lät mig ensam lida i deras ställe!* Nu kunde han ej längre hålla sig, han öppnade dörren, kastade sig på knä bredvid sin dotter, kramade henne gråtande i sina armar, och bad henne lära honom att be Gud. Hans omvändelse hade innan kort äfven Modrens i följe, och dessa begge makar, som förut varit så ogudaktiga och vilda, blefvo, genom sin dygdiga Dotters inflytelse, numera ett exempel för hela byn af Gudsfruktan, enighet och saktmodighet.

Såsom ett bihang till denna Historia, torde jag få meddela mina Läsarinnor en lika intressant anekdot om den Franske Poeten *Sedaine*, som gjort sig namnkunnig genom ett stort antal förträffliga Operetter, hvaraf flera äfven finnas på vårt språk. Redan vid 13 års ålder måste han sluta sina studier; hans Far, som var Byggnästare, hade förlorat hela sin förmögenhet, och dog af sorg deröfver. Den unge

Sedaine måste då återvända till sin Mor i Paris, jemte en yngre Bror, som varit med honom i Skolan. Som han ej hade råd att betala för två, hyrde han en plats i postvagnen för sin Bror, och gick sjelf till fots bredvid vagnen. Det var midt i vintern, och hans Bror frös; straxt tog han af sig sin tröja, och gaf den åt Brodren att betäcka sig med. Detta drag af godhet rörde alla de resande, till och med kusken, som, till vedergällning, lät honom sitta opp jemte sig på kuskbocken. Då han kom till Paris, fann han sin Mor i svår nöd; han skyndade sig att understödja henne så godt han kunde, och ehuru mycken kärlek han hade för studier, gjorde han sig till Stenhuggare, för att kunna hjälpa sin Mor. Härmed förtjente han ock så mycket, att han kunde gifva henne en liten pension, hvarmed hon sedan gick in i ett kloster. Utan tvifvel var det detta ädla uppförande i ungdomen, som gjorde Poeten under hela hans öfriga lifstid så känslfull, att han ej en gång kunde höra berättelsen om en god gerning, utan att fälla tårar. Hans exempel visar för öfrigt, huru nära det sanna snillet är beslägtadt med ett ädelt hjerta.

Mode-nyheter.

Paille-gult, mörkgrönt och rosenrött äro nu de allmännaste färgerne i Paris. Man ser många hattar, som äro gjorde af rosenröd gaze med hvita ränder, och garnerade med hvita band med rosenröda ränder. De nyaste halmhattarne hafva en mycket stor skärm, som är något uringad. För öfrigt brukar man ännu

på de flesta hattar ett bredt band rynkadt öfver kanten af skärmen, och uppomkring kullen en, två eller tre garneringar af dylika rynkade band.

På gatan Vivienne i Paris har man nyligen öppnat ett *Galleri för Hår-coeffuren*, bestående af flera särskilda salar, hvarest alla tiders coeffurer äro efter chronologisk ordning classificerade, och en Professor i Antiquiteterna förklarar hvarje Tidevarfs smak och förändringar i moderne med Tupéer och Chignonen m. m. Tillika äro verkstäder inrättade, hvarest undervisning gifves i den Grekiska och Romerska smaken att kläda håret, samt eleganta Boudoirs, der håret klippes, i likhet med hvad de mest värderade gamla medaljer och skurna stenar utvisa. Dessutom håller en annan Professor föreläsningar öfver alla slags Pappillotter och Korkskrufvar. För den som ej känner Parisarnes seder och karakter, måste hela denna inrättning förefalla som en saga. Man tror det ej vara möjligt, att människor kunna göra en sådan småsak till ämne för allvarsamma föreläsningar, och för dess skull upprätta ett stort och lysande Institut. Men detta Institut, som visserligen är det enda i sitt slag i hela världen, besökes emedlertid af de förnämsta och mest ansedde personer i Frankrikes Hufvudstad, och i alla sällskapskretsar talas derom med förtjusning. I sådana små omständigheter uttrycker sig ofta tydligare en Nations anda, än i de största politiska händelser; men om man skulle dömma derefter, hvad begrepp skulle man då göra sig om Fransmännens lynne och karakter?

I en Fransk Journal läses följande nyhet: "Man talar nu om ofantliga rustningar som ske uti hela den lärda världen. Europa hotas med ett nytt krig, som lärer blifva mycket blodigt. Stora magasiner anläggas, och betydliga provisioner af alla slag anskaffas. En enda Lefverantör har åtagit sig att till nästa fälttåg anskaffa 150 buteljer bläck, 80 ris Imperial-papper, 1500 bundtar pennor, 6 tunnor guldsand, 2000 pennknifvar m. m. På snille är ännu brist. De som vilja lefverera denna artikel, hafva blifvit anmodade att inom en månad infinua sig och göra sina anbud, hvarefter lefveransen skall upplåtas åt den minstbjudande, som dock bör ställa vederhäftig borgen för varans fullgoda beskaffenhet."

I Paris utgifves nu en periodisk skrift, under tittel af *Löflighetens Krönika*, innehållande Parisiska scener och karrikaturer, hvaraf en Nummer utkommer hvar fjortonde dag. Bland de anmärkningsvärdaste karrikaturer, som deruti förekomma, äro följande. En föreställer en *Sveitsarebod*, der man ser personer af begge könen stående i sjelfva boden och med begärlighet slukande tårter, marenger och bakelser. En annan visar en *grammatikalisk scen*. "Håll, mine Herrar", ropar en gammal Fru, som kastar sig emellan de stridande, "hvad är det värdt att göra så mycket väsende blott för ett comma? En ung man, som är närvarande, begagnar sig af ögonblicket, då hon är som bäst sysselsatt med denna förlikning, för att kysa en ung flicka, som är hennes dotter. En tredje karrikatur föreställer en *Köpman* i två särskilda tidpunkter, då han först börjar sin handel, och sedan

han blifvit rik. Samma man, som förut foljde äfven den sämsta köpare ödmjukt ända till dörren, vårdar sig nu ej en gång att taga af hatten för ett Fruntimmer som kommer in i hans bod. Man ser, att ej alla dessa karrikaturer äro tillämpliga här.

I Tyskland bruka Fruntimmerna ännu långa ärmor och fötsida klädningar. Den nyaste Tyska costume visar en Cambricks-klädning, nertill garnerad med Tyll eller spetsar i form af Pyramider, rynkade puffärmar, och dylika pyramider vid handleden; för öfrigt Halskrage af Tyll, hvit Sidensars-hatt med lilas band, och två plymer som falla bakåt, samt håret i långa lockar som falla ända ned på axlarne. Denna Costume är verkligen af de vackraste Tyska, men man skall ändå alltid finna den något stel, i jemförelse med de Franska.

Karlarne i Paris bruka ännu hattar med hög kulle och liten skärm. Tricot-pantalonger äro mycket på modet. Stöflar nyttjas med höga klackar.

På *SOFROSYNE* för innevarande år, som ännu finnes *complett* i fråga början, kan prenumereras i Utter & Comp:s Boklåda med Två Riksd. 24 skill. Banko.

På de 8 *colorerade gravurer*, som i år medfölja detta Blad, en i hvarje månad, och som föreställa de modernaste *Engelska och Franska Fruntimmers-costumer*, kan särskilt prenumereras med Två Riksd. Banko. Respective Prenumeranter i Landsorterne kunna på vanligt sätt erhålla plancherne tillika med själfva Bladet. Första Gravuren, som visar två Franska Costumer, är redan utkommen. Den andra, föreställande en Engelsk Costume, kommer att medfölja om 14 dagar.

Tryckt hos *FR. CEDERBORGH & Comp.*

Sofrosyne.

Ett Blad för Svenska Fruntimmer.

STOCKHOLM DEN 3 JUNI 1815.

Utgifvaren af detta Blad har erhållit efterföljande bref, som han tror sig skyldig att här införa enligt Författarens uttryckliga begäran, ehuru en del af dess innehåll är sådant, som ej kan intressera Bladets Läsarinnor. Det är skrifvet af en Svensk i Paris, som flera år varit och ännu är i Fransk Militär-tjenst. Vidare upplysning lemna sjelfva brefvet.

Paris den 6 Maj 1815.

Min Herre! Jag har från mina anhörige i Sverige erhållit två Numror af ett Blad som Ni utgifver. De innehålla en berättelse, under rubrik: *Omvealin-garne, en Saga*, hvaraf de flesta omständigheterna hafva så mycken likhet med min lefnad, att om också Er afsigt icke varit den att teckna mina äfventyr, hvilket jag så mycket förr tror, efter Ni kallat Er berättelse en *Saga*, skola likväl alla, som känna mig, uttyda den på mig. Men ehuru de flesta omständigheterna sammanträffa med mina lefnadsöden, är likväl mycket oriktigt framställt, och på ett sådant sätt att

min karakter och min heder skulle lida deraf, om det lämpades på mig. Jag ser mig således tvungen att deröfver göra några anmärkningar, hvilka jag skickar till Er, i den fulla öfvertygelse att Ni icke vägrar införa dem i Ert Blad, för att derigenom godtgöra den skada Ni emot Er vilja tillfogat mig. Det är så mycket angelägnare, som jag ännu icke sett den vidare fortsättningen eller slutet af Er berättelse, eller så kallade saga, och detta möjligtvis kunde innehålla ännu flera och betydligare oriktigheter, hvaröfver Ni i sådant fall torde tillåta mig att skicka Er ytterligare anmärkningar, för att äfvenledes införas i Ert Blad. För öfrigt ärnar jag icke här upptaga allt, ända till det minsta, som blifvit oriktigt anfordt; det kan göra Edra Läsare lika mycket, om hvarje liten biomständighet är sann eller icke. Jag vill blott hålla mig vid de delarne af Er teckning, der mitt uppförande är på ett mindre fördelaktigt sätt framställt.

Att jag i min ungdom varit både matros och soldat, lärer i vår tid ingen anse för vanhedrande. Jag för min del är så långt ifrån att blygas deröfver, eller att söka dölja det, att jag snarare berömmar mig deraf. Men helt annat vore det, om jag genom mitt eget förvällande kommit i den belägenhet att nödgas öfvergifva det lefnadssätt jag först valt, och i stället tillgripa detta, såsom den yttersta tillflykten för hvar och en som är oduglig till allt annat. Då vore jag visserligen obefogad att göra några anmärkningar öfver hvad helst man om mig kunde säga, antingen i detta eller andra afseenden. Så ungefär är jag föreställd i Er saga, men om jag verkligen vore sådan som jag

der synes, så hade jag aldrig blifvit det jag nu är. Jag erkänner visserligen min första ungdoms dårskap och öfvermod; jag nekar icke dertill, att jag genom ett nog obetänksamt uppförande var på visst sätt själf skulden till min olycka, när jag miste den civila syssla jag hade i mitt fädernesland. Men att jag förhållit mig på ett sådant sätt, som Er berättelse omtalar, är alldeles falskt. Jag glömde aldrig, hvad jag var skyldig hvar och en annan. Men felet var det, att jag icke heller glömde, hvad jag var skyldig mig själf, och det kunde ej förlåtas. Nog af, jag blef utan något verkligt skäl, utan någon af mig då särskilt gifven anledning, skild från min tjenst, och jag skall alltid anse detta förafskedande för en orättvisa. Det förstörde all vidare utsigt för mig uti mitt fädernesland, jag tog själf afsked från min beställning som Informator i ett hus, der man eljest gerna hade velat behålla mig qvar, och reste till England. Jag hoppades der blifva antagen på ett Handels-Kontor, men fick på två ställen afslag, och jag var för stolt att blottställa mig för det samma på ett tredje ställe. Det var således ingen slags oduglighet, utan en oförtjent nöd, som gjorde mig till sjöman både första och andra gången. Likaså var det när jag blef soldat. Den präktiga lefnad jag säges hafva fört i London, min Hustrus mishushållning, mina farliga handels-spekulationer, min flykt till Frankrike, allt är en dikt. Mitt fallissement härrörde deraf, att två skepp, hvari jag hade del, blefvo tagne af Franska kapare, och ett förgicks. Och mina tillgångar svarade ändå mot hälften af min skuld. Jag lemnade icke England, förrän jag kommit öfverens med mina Kreditorer, och själf på det samvets-

grannaste till dem öfverlemnadt allt hvad jag ägde. Skall jag säga ännu mer? jag har af min sedan förvärfvade förmögenhet frivilligt godtgjort äfven återstoden af min skuld, och fullt ut betalt hvar enda af mina Borgenärer. Jag var till och med förlidet år flera veckor i London, och blef öfverallt med utmärkt hedersbevisning emottagen. Man finner således, att den olycka, som öfvergick mig der, var utan allt mitt förvållande. Orsaken, hvarföre jag icke foljde med min Hustru tillbaka till Göteborg, är lätt att begripa för hvar och en som har någon stolthet i själen. Dessutom hade jag från barndomen haft en brinnande lust att ingå i krigsståndet, ehuru jag aldrig funnit tillfälle dertill, och det var således icke nöden allena, utan en verklig böjelse, som nu bragte mig att välja detta stånd. Jag har ifrån det ögonblicket, då jag tog denna utväg, aldrig upphört att lyckönska mig deröfver, jag har funnit, att naturen bestämt mig till krigsman, och lyckan har ifrån den tiden städse varit mig blid.

Min Herre! Jag får ännu en gång be Er, att till mitt rättfärdigande låta trycka detta bref. Men som det är billigt, att Edra Läsare få någon ersättning för den ledsnad det torde förorsaka dem, bör jag sluta det med ett intressantare ämne, som man också förmodligen väntar sig i ett bref från Paris i närvarande tidpunkt. Min ställning sätter mig naturligtvis i stånd att meddela säkrare underrättelser, än både de Franska och Holländska Tidningsskrifvarne, och jag begagnar med nöje detta tillfälle att gifva Edra och mina Landsmän en riktigare åsigt af sakernas

sammanhang, än de förut torde äga. Jag vet af gammalt, att de fleste varit stora beundrare och anhängare af Napoleon, och jag förmodar att de ännu äro det, helst sedan han på ett så lysande sätt återtagit sin Thron, ty genom medgången får man också merendels medhåll. Hvad åter de Svenska Fruntimren angår — jag bör väl äfven ihågkomma dem, efter Ert Blad egentligen är för deras räkning — så hafva de, om jag ej bedrar mig, alltid varit fiendtligt sinnade emot honom, hvartill jag ej kan utgrunda orsaken, ty han sjelf har alltid varit en stor Fruntimersvän, och är det ännu. Jag ville gerna omvända dem ifrån deras obilliga hat, för att uti dem skaffa honom nya anhängare, om möjligt vore; och det är i den dubbla afsigten, att ernå ett så önskvärdt ändamål, och att tillfredsställa hans gamla vänner, som jag skall säga några ord om den närvarande ställningen och tänkesättet här i Landet.

De Tyska och Holländska Dagpapperens uppgifter äro förestafvade af en så partisk anda, att man ej kan sätta lit dertill. Enligt dem, skulle blott en liten del af Arméen och knappt någon del af Folket vara Napoleon tillgifne. De kalla honom, liksom förr, Usurpatör, Tyrann, Missfoster m. m. Deras hat må vara grundadt, utan att deras föregifvanden derföre äro mindre ogrundade. De Franska Bladen deremot, åtminstone en del, öfverdrifva saken på en annan sida. Sanningen är, att hela Militären; nästan utan undantag, är entusiastiskt intagen för sin återkomne Kejsare. Till och med Nationalgarderne, Sjöfolket, alla vapen äro af samma tänkesätt. Bland folket äro

sinnena visserligen delade, men jag tror dock att öfvervigten är för Napoleon. Jag menar nemligen, att de som fritt och uppriktigt glädja sig öfver hans återkomst, äro det större antalet; ty om man vill räkna alla, som af fruktan, obeslutsamhet, nyfikenhet eller andra orsaker följa med strömmen, så skall man finna hela massan af Folket, med få undantag, hyllande hans återupprättade Thron. Det är icke, som i utländska Bladen föregifves, lejda röster som ropa till honom: Lefve Kejsaren! Det behöfs blott, att en enda verklig anhängare gör detta utrop, så upprepas det straxt af flera hundra andra, bland hvilka är kanske ingen som gör det af hjertat. Här i Landet betyder detta rop så godt som ingenting. Man ropade förut likaså tanklöst: Lefve Konungen! och det fins till och med flera exempel, att under den sista hvälfningen samma Folk i samma Stad inom en och samma timme ropat: Lefve Konungen! och Lefve Kejsaren! med samma skenbara hänryckning. Den som varit i Frankrike och känner Fransoserne, skall hvarken förundra sig häröfver, eller derföre förakta hela Nationen, såsom falsk eller trolös. Den är intetdera; men det ligger i dess karakter att låta hastigt öfverrumpla och hänföra sig af hvarje ny känsla, att fatta eld vid hvarje ovanlig omständighet, och med entusiasm omfatta hvad den ett ögonblick derefter betraktar med köld. Att häruti är en hög grad af lätt-sinnighet, kan ej nekas; men så snart yran är förbi, visar sig åter den känsla af rätt, som Fransmännen under alla sina förvillelser ännu icke förlorat. Man har förebrått dem i alla utländska Blad och skrifter deras trolöshet emot en Konung, som de först hög-

tidligen erkänt, och straxt derpå så fullkomligt öfvergifvit, att ingen enda arm lyftat sig till hans försvar. Man har ansett denna förrädiska översksamhet för den yttersta vanära och den största skamfläck, som skulle evigt brännmärka Franska namnet, och man har gått så långt, att man förklarar denna Nation genom ett sådant förhållande hafva förnedrat sig till den uslaste af alla Nationer i Europa. Denna dom är alltför öfverdrifven att behöfva vederläggas; men det fins likväl bland Fransmännen sjelfva flere som påstå, att det är en skam för Nationen att ej hafva gjort det minsta till Konungens försvar. Jag åter tror, att denna skam kan aldrig drabba Nationen, utan endast vissa individer. Man behöfver blott betrakta saken opartiskt. Konungen var insatt af några missnöjde Herrar med tillhjälp af främmande krigsfolk, och mottogs i början af Fransoserne, likasom allt annat nytt, med fröjdebetygelser och en slags förtjusning. Men denna förtjusning var inom ett ögonblick försvunnen. Den djupa förödmjukelse, som Freden i Paris tillskyndade National-högmodet, hade först aflägsnat Folkets sinnen ifrån den Kongl. Regeringen, och det Kongl. Hofvets främmande utseende, som gjorde en fullkomlig contrast emot hela den öfriga Nationen, ökade annu mer dess obenägenhet för detta Hof. Härtill kom ytterligare fruktan för Emigranternes omättligen pretentioner, som man syntes småningom vilja tillfredsställa, samt flere andra omständigheter. Med ett ord, Nationen hade aldrig återkallat Bourboniska Huset, aldrig samtyckt till dess återställande, aldrig frivilligt hyllat det; allt hade skett under fiendtlige härars beskydd. Nationen i det hela tagen kan således ej anklagas för trolöshet eller anses beskymfad, derfore att den icke straxt grep till vapen för att försvara en Regent, som den ej sjelf gifvit sig, och med hvilken den var missnöjd, emot en annan Regent, som den sjelf valt, som instämde med

dess lynne, och som kom tillbaka nästan ensam, förlitande sig helt och hållet på Nationens kärlek. Hvad Arméén åter angår, så var det utan tvifvel dess ovillkorliga skyldighet att försvara den nya Herre, som det svurit trohet och lydnad, emot hvem som helst; men om den således bröt sin ed, då den vägrade att strida mot sin gamla Fältherre, kan den åtminstone ej beskyllas för falskhet eller förräderi, ty den hade aldrig dolt sin tillgifvenhet för den senare, aldrig visat annat än köld för den förre. En del af Armééns Chefer deremot kunna ej fritagas för en sådan beskyllning; de hade alltifrån början låtsat hysa en gränslös tillgifvenhet för Konungen och ett lika gränslöst hat till Napoleon, och denna djupa förställning fortsatte de ända till sista ögonblicket då de afföllo. Det tillhör ej mig att anklaga dem, men jag har bort säga, hvad man här allmänt dömmar om deras uppförande, hvilket äfven Napoleons ifrigaste anhängare tro sig för Nationens heder böra, åtminstone offentligen, ogilla. Jag för min del är utan forebråelse, och har ingen ed brutit, ty jag har aldrig varit i någon annans än Napoleons tjenst; under hela Ludvic XVIII:s Regering var jag ej i Frankrike.

Jag underskrifver mig med det namn Ni behagat gifva mig, ehuru det alldeles icke liknar mitt eget; men för dem som ej känna mig, kan det vara likgilltigt.

Ernst B**

Fransk General.

På *SOFROSYNE* för innevarande år, som ännu finnes *complett* ifrån början, kan prenumereras i Utter & Comp:s Boklåda med Två Riksd. 24 skill. Banko.

På de 8 *colorerade gravurer*, som i år medfölja detta Blad, en i hvarje månad, och som föreställa de modernaste *Engelska och Franska Fruittimmers-costumer*, kan särskilt prenumereras med Två Riksd. Banko. Respective Prenumeranter i Landsorterne kunna på vanligt sätt erhålla plancherne tillika med sjelfva Bladet. Första Gravuren, som visar två Franska Costumer, är redan utkommen. Den andra, föreställande en Engelsk Costume, kommer att medfölja nästa gång.

Tryckt hos FR. CEDERBORGH & Comp.

Sofrosyne.

Ett Blad för Svenska Fruntimmer.

STOCKHOLM DEN 10 JUNI 1815.

Den flyktiga.

En ny Roman af Mistriss d'Arblay
(Miss Burney).

Mina Läsarinnor känna utan tvifvel förut denna yppersta Engelska Romanförfattarinna af hennes tre föregående verk, som alla äro öfversatta på Svenska: *Evelina*, *Cetilia* och *Camilla*. Dessa tre Romaner hafva redan förskaffat henne en så stor namnkunnighet, att man ej utan intresse kan mottaga ett nytt Arbete af hennes hand. I väntan på en god öfversättning deraf, som verkligen icke är en lätt sak, emedan en stor del af Arbetets värde med behaget af Miss Burneys styl skulle gå förlorad, torde mina Läsarinnor med nöje upptaga en kort framställning af dess innehåll.

Bland alla varelser, som ödet förföljer, är väl en af de mest beklagansvärda en ung qvinna, som blifvit uppfostrad i rikdomens sköte, men oförmodligen finner sig alldeles öfvergifven och nödsakad att genom sina händers arbete förtjena sitt uppehälle. Författa-

rinnan har dock icke ansett denna belägenhet vara nog svår ännu för sin hjertinna, utan combinerat händelserna så, att hon också nödgas förtiga sitt namn, och derigenom väcka de förhatligaste misstankar om sin person. Oaktadt allt detta har dock Författarinnan förstått att gifva henne en värdighet i karakteren, som uppehåller henne äfven under de mest förödmjukande uppträden. De förnämsta händelserne äro följande.

År 1793 blefvo, som bekant är, alla Engelsmän i Frankrike arresterade. Några af dem lyckades att undkomma på en liten båt, som afseglade om natten. Just då man skulle lyfta ankar, hördes en klagande röst från stranden, som begärde att få följa med. Man tvekade i början, men slutligen lät man beveka sig, och en ung qvinna kom om bord, hvars utseende man ej kunde skönja, men hvars klädsel utmärkte fattigdom. Öfverfarten gick lyckligt, man steg i land i Dover, och den okända följde de andra resande till värdshuset, der hon gaf tillkänna, att hon på resan förlorat sin börs. Nu visar sig de särskilta personernes karakter. Mistriss Mapple värderar ingen annan än den som är rik och förnäm; hon har intet medlidande med den okända. Elinor, hennes systerdotter, betraktar henne efter de fördomar hon vid sin uppfostran insupit; hon är hvarken elak eller känslös, men hon anser ej enskiltas olyckor förtjena hennes uppmärksamhet, och bistår den okända blott för att icke göra sin Moster till viljes. Herr Biley och Herr Ireton uppföra sig med all den oförsämndhet, som illa uppfostrade ynglingar vanligen tillåta sig emot den som är olycklig. Mistriss Ireton uppför sig icke

mycket bättre. Amiral Powel följer blott sitt hjertas drift; han vill hellre blottställa sig för att göra godt åt en ovärdig, än att lemna en olycklig utan hjälp. Herr Harleig visar sig sådan han är, god, ädel, förekommande, utan att göra några frågor. Men de andra göra så många fler. Den okända var icke allenast dåligt klädd, utan äfven besynnerligt förställd; hennes armar och händer voro kolsvarta, ett slags plåster betäckte en del af hennes ansigte, och en bindel hennes ena öga. Man bestormade henne med frågor om hennes familj, hennes namn, ändamålet med hennes resa; men hon teg dervid, och bad endast att man skulle hjälpa henne komma till Brightelmstone, en liten Stad icke långt från Lewes, der Mistriss Mapple bodde. Amiralen gaf henne en Giné, hvarför hon skaffade sig litet bättre kläder; och Mistriss Ireton lemnade henne en plats i sin vagn, som hon dock lät henne köpa med den hårdaste behandling. Om några dagar blef Mistriss Ireton icke litet förvånad att se sin foljeslagerskas armar och händer hvita som snö. Kort derefter föll äfven plåstret, och i stället för en ohygglig figur såg man ett ungt vackert fruntimmer. Denna förvandling gaf anledning till oräkneliga sarkasmer. Derpå begärde den okända en tillflyktsort hos Mistriss Mapple; denna vägrade, men Elinor, som gerna gjorde sin Moster emot, bragte det derhän att hon blef emottagen. Nu börjades frågorna på nytt, men den okända iakttog samma tystnad. I hvart ögonblick hotade man att köra bort henne, och handterade henne värre än en piga. En dag var hela familjen borthjuden till middagen; då man kom tillbaka, hörde man ljudet af en harpa;

man lyssnade och fann exeqveringen fullkomlig, samt en intagande röst som blandade sig med Instrumentets toner; det var den okända, som spelade och sjöng. Följande dagen öfverraskade man henne, tecknande ett landskap efter naturen. Kort derpå fann man ett papper, som hon skrifvit, och man kunde ej annat än beundra både styl och tankar deruti. Genom andra omständigheter upptäcktes äfven snart hennes talang för dans och hennes skicklighet i all slags söm. Hon hade således fått en lysande uppfostran, det var onekligt; men hvarföre dolde hon sitt namn och sina öden? Hon kunde ej vara annat än en äfventyrerska; och ju flera fullkomligheter Mistriss Mapple hos henne upptäckte, ju angelägnare vardt hon att blifva henne qvitt. Emedlertid upptäckte man en ny talang hos henne, som gjorde att hon ännu en tid fick bli kvar. Mrs Mapple hade en Sällskaps-teater, der man spelade Komedier. En af de förnämsta Aktriserna blef en gång borta, och den okända, som man nu kallade Miss Ellis, åtog sig att spela i stället. Hon gjorde det med en alldeles ovanlig skicklighet, och vann odeladt bifall. Nu blef hon sökt och firad af hela världen, och Lord Melbury samt hans syster Aurora Granville fattade i synnerhet en stark tillgifvenhet för henne. Lady Aurora ville till och med ha henne till sällskapsvän, och hade henne flere dagar hos sig. Men Auroras föräldrar, som ansågo henne för en äfventyrerska, skilde sin dotter ifrån henne, och hon måste således återvända till Lewes, der hon fick lida nya förödmjukelser hos Mistriss Mapple. Hon hade likväl funnit en beskyddare i den förut nämnde Harleig; men denne beskyddare kunde hon ej antaga,

emedan han röjde en passion för henne, som hon ej vågade dela. Dessutom var Elinor intagen af samma Harleig, och hade just valt henne till sin kärleksförtrogna. Slutligen nödgades dock Miss Ellis lemna Mistriss Mapples hus. Hon hade då ingen annan ressurss än en obetydlig summa, som Lady Aurora nödgat henne emottaga. Hon tänkte föda sig med att lära musik; men hon hade ej den tilltagsenhet, som fordras för att utkräfvä penningar. En del af hennes elever betalte henne alldeles icke, andra ville ej betala förrän vid årets slut; en del funno den fordrade summan alltför ringa, och slöto deraf att hennes skicklighet ej måtte vara stor, andra funno den alltför dryg för att lära sådant lappri som att sjunga och fingra på en harpa. Då hon således ej fann någon ressurss i musiken, ville hon föda sig med süm, men hon fick intet arbete; hon engagerade sig hos en Modekrämerska, men måste gå derifrån, för att undvika förföljelser; hon tog tjänst hos en sömmerska, men kunde ej heller stanna der. Harleigs täta besök och några ynglingars oförsämdhet satte hennes rykte i fara; hennes uppförande var oförvitllgt, men för sin heders tryggande mottog hon en plats, som hon i sådana omständigheter måste anse sig lycklig att kunna få, och blef SällskapsMamsell hos Mistriss Ireton. Det är knappt möjligt att föreställa sig allt hvad hon led i detta huset. Men äfven här fick hon ej stanna. En oförsedd omständighet upptäckte hennes familj, men andra omständigheter tvingade henne att fly och dölja sig. Hon tog sin tillflykt till en vän i London, men knappt hade hon kommit dit, förrän hon fick veta att man var henne på spåren. Hon flydde på nytt,

gömde sig under åtskilliga förklädningar i trakten omkring London, måste ofta förgäfves söka ett skygd i de lägsta kojor, och var på landsvägar och i skogar blottställd för alla de faror som hota ett ensamt Fruntimmer; med ett ord, hon blef fullkomligt flyktig, och fann ingenstädes hvarken hvila eller trygghet.

Utgången och den närmare utvecklingen af planen till denna Roman vill jag icke anföra här, för att ej minska intresset för dem som framdeles komma att läsa sjelfva boken. För öfrigt utmärker sig detta Arbete, likasom Författarinns öfriga Romaner, mer genom detaljerne än genom planen. Hennes oefterhärmliga konst att teckna karakterer, och framställa trogna taflo af verlden samt lefnadssättet derstädes, igenfinnes äfven här, och nästan fullkomligare än i någon af hennes föregående skrifter. Likväl är ingen brist på händelser, nyfikenheten retas ifrån början, och intresset underhålles beständigt, utan att Författarinnan behöft uppdikta några ovanliga och otroliga äfventyr. Korteligen, detta nya Arbete af Miss Burney kan uti alla afseenden jemföras med hennes tre örra namnkunniga Romaner.

Dramatik.

Den 27 April uppfördes på Kongl. Mindre Teatern första gången *Eldprofvet*, Komedi i 1 Akt af Kotzebue. *Händelsen är under Korstågen*, heter det i annonser och på afficher, och i sanning är det nödigt att ge åskådaren denna underrättelse i förhand, ty svårligen skulle han eljest kunna gissa dertill. Seder-na, karaktererna, händelsen, dialogen, allt är i full-

komlig motsats af den tid, som de tillegnas. Men man kan ej undra deröfver, då man vet att pjesen är af Kotzebue, en Författare, som ej äger det minsta begrepp om Medeltidens anda, och som dessutom aldrig brytt sig om att iakttaga den rätta och väsendliga costumen, det vill säga, andan hos de tider och Folk som framställas. I alla hans Teaterstycken råder en och samma anda, nemligen den som beherrskar hans egen förderfvade inbillning. Det är i synnerhet två favorit-ämnena för hans gäckeri, hvilka man öfverallt hos honom igenfinner, och jag tviflar, att det är någon enda af hans pjeser, hvaruti han ej begäbbar dem, det är: tron på det öfversinliga, och tron på Fruntimrens dygd. Dessa begge oumbärliga stöd för människans lugn och sällhet på jorden utgöra beständiga föremål för hans qvickheter, och för deras skull glömmar han, att det fordras något mer och något annat, än lustiga infällen på Religionens och dygdens bekostnad, för att väcka dramatiskt intresse. Derföre äro alla hans pjeser så helt och hållet prosaiska, ty der ingen hänsigt finnes till en högre verld, der är också ingen poesi tänkbar. Derföre felar han jemväl mot de allmännaste och vanligaste dramatiska konstreglor, så ofta hans favorit-idéer kräfva det. Derföre ändtligen ligger det komiska hos honom merendels i orden, sällan i anläggningen och situationerne; och att en sådan Författare, som han, företrädesvis älskar detta slag af det komiska, hvilket består endast i tomma qvickheter, är alldeles icke underligt, ty det är det lättaste slaget, som kostar den minsta möda och skarpsinnighet, och minst fordrar några snillegåfvor. Den lilla efterpjesen, hvarom här är

fråga, är i alla dessa afseenden lika med Författarens öfriga arbeten, och skiljer sig ej på annat sätt, än att den tilläfsventyrs är ännu sämre än alla de andra, i det den både saknar all inre halt, och är utan all yttre konst sammansatt. Någon utförligare granskning af dess innehåll torde af mina Läsarinnor, likasom af mig, anses för öfverflödig. Dess oundvikliga lott blir dock innan kört att lemnas åt glömskan.

Den 23 Maj uppfördes på Kongl. Mindre Teatern första gången *Kusins Uniform*, Komedi i 1 Akt, öfversättning från Fransyskan. En otrogen man, som blir kurerad för sin olofliga passion genom den svartsjuka hans hustrus uppförande och låtsade lättsinnighet inger honom sjelf, är en gammal många gånger nyttjad idé. Den har här icke heller blifvit på något ovanligt sätt utförd, och närvarande lilla pjes har följaktligen ingen särdeles förtjenst. Den saknar dock icke alldeles den liflighet och behag, hvarigenom en stor del Franska efterpjeser gjort så mycken lycka icke allenast i Frankrike, utan äfven i flera andra länder; och den torde således åtminstone någon tid bibehålla sig på scenen, då bättre ombyte fattas.

Förklaring öfver Gravuren N:o 2.

Eftermiddags-Costume.

Hår-Coëffure i Orientaliska stilen, bestående af oordentligt sittande lockar, blandade med blommor. Halsked af perlor. Örhängen och armband dylika. Gul Krusflorsklädning af samma färg som Oaläggor eller Gullöfivor, med Underklädning af hvitt Sidensars. Ktusflorsklädningen har nertill en bred garnering af Tyll och Blonder, festonerad med törnrosor. Korta rynkade ärmar, af Tyll och Krusflor. Bomulls-Schal. Gula Skinnhandskar och gula skor, af samma färg som klädningen.

Tryckt hos FR. CEDERBORGH & Comp.

Sofrosyne.

Ett Blad för Svenska Fruntimmer.

STOCKHOLM DEN 17 JUNI 1815.

Om Sömngångare.

(Fortsättning från N:o 13.)

Ett på visst sätt hithörande bidrag lemnar också följande händelse, som tilldragit sig för några år sedan i en af Sverges södra provinser, och torde så mycket mer intressera Bladets Läsarinnor, som den är Svensk, och verklig sannolik.

En förmögen Landbrukare hade en enda dotter, som han mycket älskade, och gerna ville göra lycklig, det vill säga, rik och förnäm, ty derpå beror all sällhet här i verlden, efter en del Föräldrars begrepp. Detta syftemål var han också nära att vinna, ty en rik Possessionat i granskapet, som var Baron och mycket annat, hade förälskat sig i hans dotter så häftigt, att han ordentligt beslutit upphöja henne till sin Husfru, och redan vid flera tillfällen icke otydligt lätit förmärka denna sin afsigt, genom yttranden, huru säll han skulle skatta sig, om han kunde vinna hennes kärlek, huru lycklig den vore som finge äga henne m. m. dylikt. Men Elise — så hette flickan —

hyste beklagligen andra tankar om den jordiska sällheten än hennes Far. Hon undflydde därför, så mycket hon möjligen kunde, den förälskade Baron, som i sanning ägde ingenting hvarmed han kunnat behaga ett ungt Fruantimmer; och ehuru hon derigenom vann så mycket, att han alltid uppsköt sin formliga förklaring, ökade hon likväl emot sin vilja hans enträgenhet och hans häftiga böjelse. Hennes Far, som emedertid fruktade att ett sådant uppförande skulle slutligen aflägsna Baron, förebrådde henne flere gånger allvarsamt därför; men det enda han uträttade, var att hon på några dagar visade sig mindre tvär. Så snart Baron, förtjust af hennes nya vänlighet, var på vägen att framställa sitt frieri, det hon i ögonblicket märkte, så var hon borta som en blix, och uppförde sig sedan hela tiden så tvärt och ohöfligt, att Baron till slut blef missnöjd, och för den gången återigen öfvergaf sin plan. På det sättet hade hon redan ett helt år undvikit hans kärleksförklaring och den svåra strid hon i följe deraf väntade sig med sin Far, då en oförsedd händelse icke allenast föranledde den så mycket fruktade förklaringen, utan äfven gaf sådana vapen emot henne, att hon, efter den uttydning man gjorde af saken, ej kunde äga någon vidare undflykt, utan måste underkasta sig det bedröfliga ödet att förenas med en man, som syntes henne odräglig.

Baron, som i början hade uppehållit sig hos Elises Far blott några dagar i sönder, för att i sällskap med honom idka jagt, som var begges hufvudpassion, begynte småningom stanna der flera veckor å rad, och var slutligen mer hemma der än på sitt eget gods.

En gång, då han oförmodligen kom efter en längre frånvaro, var hans jagtbroder något illamående, och kunde ej följa honom första dagen. Han sjelf ville dock icke försumma en för jagten så gynnaude årstid, som den dåvarande, utan begaf sig samma natt ensam med sin jägare till skogen. En omständighet gjorde, att han återvände tidigare än vanligt. Det var en höstmorgon, och den första gryningen gjorde knappt de närmaste föremålen märkbara. Då han var blott några steg ifrån den byggningen, der han alltid hade sitt rum, såg han ett hvitt spöke som smög sig in igenom dörren; han häpnade i början, men sedan han fått sansa sig, trodde han! att det var en tjuf. Han sprang då hastigt till, smälde dörren i lås, och tog ur nyckeln, hvarefter han öfverljuddt ropade tillsamman allt husfolket, för att hjälpa honom, i fall tjufvarne skulle vara för manstarka. Folket sade honom straxt, att det kunde ej vara någon annan än Mamsell, som hade gått dit, för att hämta åtskilliga hushållssaker, hvilka der brukade förvaras, när ingen främmande var, och som ej förut blifvit borttagne, emedan Baron ej varit väntad. Men antingen han nu trodde detta eller ej, ville han ingalunda öppna dörren, förrän Herrn sjelf kom med. Elise befann sig emedertid i den förargligaste belägenhet. Hon hade med flit stigit opp mycket tidigt, just för att vara säker att ej blifva öfverraskad af Baron i sin hushållsförrättning, och som hon ej kunde föreställa sig att han skulle komma hem så snart, var hon mycket vårdslöst klädd, och hade blott en underkjol på sig. Det var naturligt, att hon blef både ledsen och förtretad, då hon i sådant tillstånd fann sig plötsligen

arresterad i Barons kammare, och hörde på anstalterne, att hon skulle bli blottställd för alla hans och sin Fars raljerier, och det i hela Husets närvaro. En sådan skam trodde hon sig ej kunna uthärda. Den oskyldiga är ofta mer ömtålig för en inbillad skam, än den brottsliga för en verklig. I sin förvirring beslöt hon att åtminstone undandraga sig Barons första forsmädliga ögonkast, och liksom barn, hvilka tro att ingen ser dem när de hålla för ögonen, satte hon sig med ansigtet lutadt mot en stolskarm, och låtsade sofva, när hon hörde att man öppnade dörren. Hela huset trängde nu in, för att se den förmenta tjuften, och förundrade sig icke litet, då man fann Mamsell Elise sofvande på en stol. Straxt yttrade Baron sin förmodan, att hon gått i sömnen ända hit, och slutade deraf, att hon torde drömt om honom, och derunder, ledd af någon hemlig dragningskraft, företagit denna nattvandring till hans kammare. Om jag vore nog lycklig, tillade han, att hos den älskvärda Elise hafva väckt en sådan känsla, som jag af närvarande handelse kan ha anledning att tro, så skulle jag vara den sällaste man på jorden; i alla fall kan jag nu ej längre tveka att hos hennes Far anhålla om hennes hand, då jag har den säkra öfvertygelse att hon själf som vake icke skall ogilla hvad hon gjort som sofvande. Elise, som nu först insåg huru farligt det är att låtsas sofva i andras rum, och huru mycket hon genom denna utväg förvärrat sin sak, reste sig hastigt opp, och ville skynda att vederlägga den uttydning som Baron gjorde deraf. Men hennes Far, som ej hade lust att lemna ett så godt tillfälle obegagnadt, förekom henne, och sade, att utom det hennes heder

nödgade henne att efter ett dylikt upptråde mottaga Barons hedrande tillbud, kunde Baron vara säker att äfven hennes hjerta, fast i hemlighet, dertill samtyckte. Och derpå gaf han dem sin välsignelse. Elise, som nu med fasa såg hela sitt lifs olycka vara på vägen att stadfästas, gjorde allt för att undgå ett så grymt öde; hon påminte sin Far, att hon aldrig i sin lefnad brukat gå i sömnen; hon bedyrade att hon ej ett ögonblick sofvit, sedan hon var uppstigen, att hon endast i hushålls-ärenden besökt Barons kammare, och att hon aldrig kunnat föreställa sig att han så snart skulle komma tillbaka; hon åberopade tjänstfolket, som hon talat med om morgonen innan hon gått in uti det olyckliga rummet, och som kunde intyga rätta förhållandet. Men hennes Far låtsade ej gifva akt härpå; han hade sina skäl att ej låta någon undersökning ske. Ja ja, mitt barn, sade han, låt så vara; det kommer på ett ut; de der ursäkterna äro numera öfverflödiga; du blir Barons Fru, och dermed är allt hjälpt. På det sättet såg den arma Elise sig oförtänt fängad i en snara, ur hvilken hon ej kunde reda sig, utan att sätta sin ära på spel. Baron kallade henne beständigt min lilla Sömnängerska, och uppförde sig så som hade han alldeles icke kunnat tvifla på att han ju ägde hela hennes kärlek. Hennes Far gjorde anstalter till en högtidlig förlofning, och syntes utom sig af glädje öfver den lycka som förestod hans Dotter. Och hon sjelf, utan allt hopp om frälsning, beredde sig på att tåligt undergå sitt beklagansvärda öde.

Men huru beklagansvärd hon var, känna mina

Läsarianor ej ännu mer än till hälften. Det var icke nog att hon hyste motvilja för den man, vid hvars sida hon nu skulle tillbringa hela sin lefnad; hon älskade en annan. En ung Löjtnant, som hade sitt Boställe i granskapet af hennes Fars egendom, hade redan länge ägt hennes hjerta, och endast velat dröja att begära hennes hand, intilldess han skulle erhålla en högre befordran. Hon skref nu ett bref till denne sin älskare, hvaruti hon berättade honom alla omständigheterne af sin olycka, och tog afsked af honom för evigt. Då han erhöll detta bref, hade han väl ännu icke vunnit den befordran som han önskade för att begära sin Elises hand; men här varingen tid att förlora. För att frälsa sin älskarinna, behöfde han ej vara Kaptän. Han gjorde samma dag, liksom af en händelse, besök hos Elises Far, och blef bjuden att stanna qvar öfver förlofningen, såsom han hade väntat. Hans plan var redan uppgjord, men han meddelade den icke åt Elise, ty han kände för väl hennes granlagenhet, för att kunna hoppas hennes bifall dertill.

(Forts. e. a. g.)

Mode-nyheter.

Aldrig har någon färg så länge bibehållit sitt herrevälde uti modets Hufvudstad, som nu rosenrödt. Enligt de nyaste underrättelser från Paris, äro hattar af denna färg ännu de mest brukliga; äfvensom törnrosor återigen nyttjas mycket, dels på hatten, dels på bara hufvudet. Näst efter rosenrödt kommer paille-gult och grönt. För öfrigt göras ännu de flesta hat-

tar af randig gaze, neml. rosenröd, lilas eller grön med hvita ränder, hvilka äro stundom rattföre, stundom på tvären. Till garnering på dessa hattar nyttjas antingen slät Tyll, eller ett krås af samma färg som ränderne, eller en bisvärm af samma färg som botten på tyget. Äfven brukas ännu mycket randiga band till garnering; på dessa band är botten nästan alltid hvit, och ränderne rosenröda, lilas eller gröna. Rutiga band ser man också, men både rutorna och ränderne äro alltid helt smala. På de moderna Cambricks-hattarne sättes omkring kullen mycket stora och vida garneringar, antingen af tyg, eller af band som äro rynkade i stora veck. Eljest brukas nu mycket styft gaze och halmfärgade band till hattar. I kanten af skärmen är, som vanligt, ett bredt band påsydt; men i stället för de oregelbundna rynkor, som förut gjordes på detta band, är det nu sydt på det sättet, att det formerar ordentligt två ihålliga rör. Man ser äfven garneringar af band, som äro i snäckform. Hvad halmhattarne angår, så ser man nu flera, som äro garnerade med hvita band eller med hvitt Gros de Naples, än med paille-gult; och merendels är garneringen uppomkring kullen så hög, att den racker öfver sjelfva hatten, och formerar liksom en korg. För öfrigt äro nu gula halmhattar mer allmänna än hvita. Förlidet år hade en gul halmhatt alltid en uppvikt kant af halmplymer. I år brukas i stället en genömbrotten valk, som är omvirad med halm-snören i spiralform, eller ock en garnering af band, stundom äfven en halfslöja af spetsar. På tygshattar brukas ännu mycket törnrosor, men eljest äro blommor icke på långt när så allmänna, som de förut va-

rit i år. Likasom rutiga band, äro äfven rutiga klädningar temligen allmänna; merendels hafva de nertill tre eller fyra garneringar af samma sort som sjelfva klädningen. En del Pelegrims-kragar af hvit slät men festonerad Cambrick äro gjorda med två spetsiga ändar, som räcka ända inemot knäna; detta mode är mer än sex år gammalt; men något nytt är en dubbel Pelegrims-krage af samma tyg som klädningen, äfven festonerad, men utan sådana spetsiga ändar. Eljest var hvit klädning, rosenröd Spens, rosenröd hatt, och hvita skor kantade med rosenröda band, den modernaste dräkten i de sista dagarne.

De vestar, som nu mest brukas af de unga Herrarne i Paris, äro af piquet med hvit botten, och svarta, lilas eller bruna ränder. För öfrigt anmärker man, såsom något utomordentligt, att de unga Herrarnes kläder på länge icke undergått någon märkbar förändring, så att man kan nästan bruka samma dräkt i 6 månader å rad utan att synas löjlig. Gissningarne om orsaken till detta fenomen äro mångfaldige. En del påstå, att Skräddarnes uppfinningsgäfvä ändtligen blifvit uttömd; andra tro, att de unga Herrarne sjelfva omsider blifvit stadiga till karakteren, och ej på bättre sätt veta ådagalägga detta, än genom sin klädsel. Somlige förmäna åter, att den nuvarande tillskärningen af deras kläder är så fullkomlig, att den ej vidare kan förbättras. Andre hafva andra gissningar. Men hvem som gissar rättast, tørde tiden snart visa. Till äfventyrs kommer en total förändring, innan kort, och gör alla dessa gissningar om intet.

På *SOFROSYNE* för innevarande år, hvaraf en Nummer utkommer hvarje Lördag, kan prenumereras i Utter & Comp:s Boklåda med Två Riksd. 24 sk. Banko.

På de *colorerade gravurer*, som åtfölja detta Blad, föreställande *Engelska och Franska Fruntimmers-Costumer*, kan särskilt prenumereras med Två Riksdaler Banko.

Tryckt hos *FR. CEDERBORGH & Comp.*

Sofrosyne.

Ett Blad för Svenska Fruntimmer.

 STOCKHOLM DEN 23 JUNI 1815.

Om Sömngångare.

(Fortsättning.)

Baronen brukade aldrig taga nyckeln ur sin dörr, under det han sof, emedan han ansåg sig tillräckligt tryggad för alla möjliga händelser derigenom, att han beständigt hade en laddad bössa bredvid sig på väggen. Också gaf han alltid, hvart han kom, högtidligen tillkänna, att han straxt skulle skjuta, om någon kom in till honom om natten; foljaktligen vågade ingen öppna hans dörr förrn man bultat och hört att han var vaken. Detta visste äfven Löjtnanten ganska väl; men kärleken trotsar alla faror. Den påföljande morgonen blef Baron icke litet bestört, då han, hastigt väckt af något trampande utmed sängen, såg en karl i blotta linnen stå framför sig, och med stirrande ögon hålla ett gevär midt för Barons brost, färdig i hvart ögonblick att trycka af. Hans första rörelse var att gripa efter sin egen bössa på väggen, men hvem kan måla hans förskräckelse, då den var borta, och han såg att det var samma starkt laddade bössa, som nu riktades emot honom sjelf. Han sjönk

vanmäktig tillbaka, likasom hade han redan varit dödens rof. Men efter en half minut, då han såg att den förmente mördaren hvarken förändrade sin ställning, eller tryckte af, utan stod orörlig som en bild, så hämtade han sig åter, sprang opp ur sängen, och ryckte geväret ifrån honom. Han märkte nu först, att mördaren var en sofvande person, och igenkände i honom den förlidne gårdag ankomne Löjtnanten. Denne tycktes vakna vid bössans häftiga borttryckande, och låtsade först blifva mycket förvirrad, då han fann sig i sådan belägenhet uti Barons kammare. Sedan bad han om ursäkt för den skrämsel han genom sitt otidiga besök förorsakat Baron, erkände att han var en förhärdad Sömngångare, som oaktadt alla använde medel ej kunnat befria sig från denna svåra olägenhet, och slot med att bjuda Baron farväl, och önska honom en lika god sömn igen, som den hvarutur han nyss blifvit så obehagligt uppväckt. Efter denna harang, hvaruti oförmärkt inblandades en fin ironi, tog han hastigt sin reträtt, och lemnade Baron ensam åt sin förargelse och sina betraktelser. Till begge delarne var full anledning. Ju mer Baron tänkte på denna händelse, ju mer förekom den honom besynnerlig. Han hade redan om aftonen tyckt sig märka något hemligt förstånd mellan Elise och den unga Löjtnanten, och han gissade straxt, att denna nattens äfventyr endast ämnades att vara ett förespel till vigtigare uppträden. Den föregifne Sömngångaren hade icke spelt sin roll nog väl för att bedraga en så skarpsynt man, som Baronen. Dock beslöt han att ännu ej låta märka sig, för att så mycket säkrare vara i stånd att tillintetgöra den plan, som kunde vara å färde.

Han meddelade endast åt Elises Far sina misstankar, och ehuru denne fann dem alldeles icke troliga, formådde han honom dock att vidtaga de försigtighetsmått, som han ansåg nödiga. Förlofningen skulle ske dagen derpå, och sedan den var förbi, kunde man på höfligt sätt gifva Löjtnanten att förstå, att hans närvaro ej längre behagade; men förr kunde man ej göra det, utan att väcka för mycket uppseende. Det var således blott en enda natt, som man måste akta Elise för Sömngångarens besök, och Baronens påfann en utväg dertill, hvarigenom ändamålet kunde vinnas, utan att röja den farhåga man hyste. Man skulle nämligen gå på jagt om natten, och taga Sömngångaren med sig, och i fall han gjorde sig sjuk, såsom man förmodade, skulle man låta vaka öfver honom hela natten.

(Forts. e. a. g.)

Anekdoter.

Den store Musik-Kompositören Haydn började, som bekant är, sin bana såsom Chior-gosse i Wien. Hans första arbeten voro menuetter och valsar, samt små sonater för klaver. Allt hvad han kunde hade han lärt sig sjelf. Hans uppsyn var mycket tvär, och hans tal lakoniskt; men till karakteren var han munter, öppen hjertig, till och med skämtsam. Den bekanta Symfonien af honom, hvaruti alla Instrumenterne det ena efter det andra oförmärkt försvinna, så att slutligen första violen befinner sig helt ensam spelande, är ett bevis på hans skämtsamma lynne. Han var då Kapellmästare hos Furst Esterhazy. Om an-

ledningen till denna symfoni berättas följande anekdot. Han hade märkt, att de nya förändringar han infört, väckt mycket missnöje hos alla Furstens Kapellister, och ville, i afsigt att taga en liten hämd derför, göra sig lustig på deras bekosnad. Han hade förut underrättat Fursten om sammanhanget, och lät i dess närvaro spela sin Symfoni, utan någon föregående repetition. Musikanternes villrådighet, som alla trodde att de sjelfva misstagit sig, och i synnerhet första violens förvirring, då han till slut hörde sig spela helt ensam, roade mycket Fursten och hela Hofvet. Enligt andras berättelse, skall likväl denna Symfoniens författande haft en vackrare och ädlare orsak. Fursten ville nemligen forafskeda hela sin Orkester, med undantag af Haydn ensam. Denne påfann då förenämnde sinrika medel till föreställande af den allmänna bortresan och den bedröfvelse som deraf skulle bli en följd. Hvarje Musicus lemnade salen så fort hans parti var slutadt, den ena efter den andra, och Haydn, som sjelf hade första violen, satt ensam qvar och spelte ett bedröfligt Soloparti. Fursten, rörd af detta uppträde, behöll sin Orkester.

En annan Symfoni af Haydn är icke mindre märkvärdig. För att roa Fursten, köpte han en gång på en marknad en hel korg med små violer, pipor, gökar, trätrompetter och andra sådana instrumenter, som barn pläga leka med. Alla dessa studerade han så noga, att han lärde sig känna deras art och hvad på dem exeqveras, hvarefter han sammanstette en Symfoni, att blott med dessa Instrumenter utföras.

Mode-nyheter.

De Parisiska Fruntimmerna hafva nu återigen börjat bruka hattar med höga kullar, som på någon tid varit mindre allmänna; tillika äro garneringarne på dessa hattar mycket breda och vida. De vanligaste garneringarne äro ännu beständigt de af breda band, som äro rynkade på det sättet att de formera liksom två rör. Eljest ser man nu också en del af dessa garneringar gjorda så, att de formera två rader af små horn, af hvilka hvartannat har den breda ändan, och hvartannat har spetsen uppåt. Till dessa slags garneringar brukas förnämligast släta hvita, rosenröda eller päille-gula band. Gaze-band äro ännu mycket på modet. Tidrats ser man också rothattar; de äro dels hvita, dels citrongula eller pistache-gröna. Dubbla röda törnrosor äro de enda blommor som ännu brukas. Sju åttendedelar af de eleganta Fruntimmerna i Paris nyttja numera endast hvita klädningar, hvilka stundom äro nertill rikt broderade. Till Samojeder nyttjas endast slätt enfärgadt tyg. Ärmarne äro medelmåttigt vida.

I en Parisisk Journal berättas, att man sett på Boulevarden en af de förflutna dagarne följande märkvärdigheter, nemligen: en elegant Dam, åkande i en så kallad Bokey, dragen af två åsnor; en Petit-maitre, sittande på en stol, klädd i natttröja; en bekant Poet, som var uppstigen på en hörnsten och reciterade sina verser för de förbigående; en Tragisk Aktriss som gjorde piruetter, och en Dansör som läste på ett radband.

Äfven i HydePark, der Londons eleganta värld

plär församla sig, har man, efter en Engelsk Journals berättelse, nyligen sett något ovanligt, nemligen en Kavaljer ridande på en åsna, och följd af en betjent som likaledes red på en åsna. Den allvarsamma och högtidliga min, som denne Kavaljer bibehöll under det allmänna skratt hvarmed han hela vägen emottogs, gaf honom fullkomlig likhet med Don Quixotte, och drängens utseende var ej heller olikt den ärlige Sancho Pansas. Det är troligt, att detta löjlige uppträde härledt sig från ett af de besynnerliga vad, som i England så ofta förefalla.

De unga Herrarne i Paris bruka nu mycket ljusblå frack med gula knappar. Formen är ännu oförändrad.

Den bekante Hr *Comte* har sedan några månader vunnit ett stort anseende i Paris genom sin dubbla talang som Ventriloque och Escamoteur. I förstnämnda egenskap är han redan tillräckligt känd och omtalt. Men hans behändighet att stjäla skall nästan öfvergå hans färdighet att tala i magen. Oaktadt man känner honom, oaktadt man vet att han är kommen just för att visa sin konst att stjäla, oaktadt man således är varnad och iakttager all möjlig försigtighet, stjal han ändå med otrolig behändighet ifrån hvem som helst allt hvad han vill. Det är omöjligt att akta sig för honom; likasom det är omöjligt att ej blifva öfverraskad, när man i hast får höra honom tala i magen. För denna dubbla talang, som ger anledning till tusende olika och lustiga uppträden, är

han utomordentligt mycket eftersökt, och man nödgas skrifva opp sitt namn ett par veckor förut, för att en afton få honom i sitt sällskap.

Bland de besynnerliga moder, som nu äro rådande i Paris och andra stora städer i Frankrike, är det att efter måltiden slå sönder tallrickar, fat, buteljer, med ett ord, hela servicen. Det förstås, att detta praktiseras blott när man äter på värdshus, men om Fruntimmer äro närvarande, derpå göres ej afseende. Till och med Damerna sjelfva deltaga stundom i detta nöje. En Fransos berättar i afseende härpå följande händelse, som i år tilldragit sig i Nantes, under en resa som han företagit dit. "Jag tog kvarter (säger han) på det bästa värdshuset i Staden. Samma dag som jag ankom, inträffade äfven der en ung Amerikanska med sin ålderstigne man. Frun var mycket munter, och Herrn mycket trumpen. Han kunde knäppt tala några ord Franska, men hon talade med hela en Parisiskas beundransvärda lätthet. Han ville att de skulle äta uti sina egna rum, men hon ville äta vid allmänna bordet; det var hon som rådde. Under måltiden kom jag, dock icke händelsevis, att sitta bredvid henne. Vi converserade om tusende saker. Jag underrättade henne om alla nya moder, nya pjeser som förtjente ses eller icke ses m. m. Jag upplyste henne om åtskilliga af våra nya bruk; jag sade henne vid tillfälle några galanterier, ty samtalet hade eljest blifvit för matt; med ett ord, vi fattade stort förtroende för hvarandra. För att dock ej väcka uppmärksamhet, gjorde vi emellanåt samtalet allmänt. Man drack och man skrattade mycket. Då vi voro

på vägen att stiga opp ifrån bordet, sade den främmande Fru'n till mig: *Hvad! skiljs man åt på det sättet hos Er, efter en glad måltid? Man hade sagt mig, att i Frankrike aldrig någon hygglig måltid slutades utan att tallrickarne slogos sönder.* — Det är sant, min Fru, att vi plä ha denna vana . . . — *Hvarföre skall Ni då genera Er? är det för att jag icke är från Paris? Å, jag försäkrar Er, att jag vet lefva äfvenså väl som Edra eleganta Damer . . .* Och i detsamma fattade min Amerikanska i ena ändan af duken, och drog hela dessert-servicen i golfvet. Ingen blef bestört eller förvirrad häröfver, utom hennes man. De andra gästerne, som alla voro unga väl uppfostrade Kavaljerer, och unga Fruntimmer som sett sådant der förut, började hoppa fram öfver ruinerne, och hvar och en hade deraf sin innerliga förnöjelse. Mannen begärde då räkning, och betalte de sönderslagna tallrickarne, icke utan att något knota öfver det Franska modet."

På *SOFROSYNE* för innevarande år, som ännu finnes *complett* ifrån början, kan prenumereras i Utter & Comp:s Boklåda med Två Riksd. 24 sk. Banko.

På de *colorerade gravurer*, som åtfölja detta Blad, föreställande *Engelska och Franska Fruntimmers-Costumer*, kan särskilt prenumereras med Två Riksdaler Banko.

Tryckt hos FR. CEDERBORGH & Comp.

Sofrosyne.

Ett Blad för Svenska Fruntimmer.

 STOCKHOLM DEN 1 JULI 1815.

Om Sömngångare.

(Fortsättning och Slut.)

Löjtnantens afsigt hade verkligen varit den, att genom sitt besök hos Baron först dokumentera sig som Sömngångare, samt tillika genom skrämselfn taga en liten hämd på sin rival, och sedan under dylik förövändning påföljande natt vandra till Elises kammare, för att upphäfvva hennes förbindelse med Baron genom samma medel, hvarigenom den blifvit tillvägabrägt. Men då han nu hörde, att förlofningen skulle påskyndas och ske redan dagen derpå, och derjemte proponerades ett jagtparti för natten, hvaruti han ej kunde undgå att deltaga, så fann han lätt att man hade gissat hans plan, och ångrade då att han icke straxt gjort sin första sömnavandring till Elise, utan någon sådan förberedelse, hvarmed ändamålet nu ändock blef förfeladt. En ifrig älskare är likväl aldrig rådlös. Han föresatte sig att, kosta hvad det ville, denna natt utföra sin plan, och han gjorde sig i förhand beredd att öfvervinna alla möjliga hinder som kunde möta. När man så allvarsamt vill, misslyckas man

sällan. Han låtsade vara mycket nöjd med det föreslagne jagtpartiet, och följde om aftonen verkligen med de begge andra Herrarne. Men när han gått ungefär en half timma, började han må illa, och en fjerdedels timma derefter var han så sjuk, att han måste sätta sig. Han bad de andra emedlertid fortsätta jagten, och sade att om han blef bättre, skulle han snart komma efter, eljest skulle de i återvägen träffa honom på samma ställe. Men Baron var för slug att lemna honom allena; efter Löjtnanten så hastigt blifvit sjuk, sade han, vore det bäst att straxt återvända hem; nöjet hade ändå redan blifvit stördt genom denna tillfällighet, och Baron för sin del hade ingen lust att gå vidare. I folje häraf begaf man sig på hemvägen, och Löjtnanten, churu mycket svag, följde dock långsamt med. När man kom hem, blef det fråga, om någon behöfde vaka öfver honom den öfriga delen af natten; han sjelf ansåg det väl för alldeles öfverflödigt, och försäkrade att bara han fick sofva, skulle han innan nästa morgon åter vara fiisk; men Baron mente, att sjukdomen kunde vara farlig, och som ingen af husets drängar på denna stund var att tillgå, erbjöd han sin egen betjent till att vaka öfver den sjuke. Löjtnanten protesterade emot denna artighet allt hvad han förmådde, men utan verkan. Betjenten fick tillsägelse att vaka öfver honom hela natten, och Löjtnanten hade ej annat råd än att beqväma sig. Ännu gaf han likväl icke hoppet förloardt. Han hade i sin kammare en butelj vin, som han lät taga fram sedan han lagt sig; sjelf drack han några glas derutur, och nödgade betjenten att dricka resten. Derefter släckte han ljuset, och låtsade som-

na. Det dröjde icke en halftimma, förrän äfven betjenten sof så att han snarkade. Nu steg Löjtnanten sakta opp, och smög sig ut igenom dörren, i den öfvertygelse att ändtligen hafva besekrat alla hinder. Men Baron hade redan föresett denna händelse, och tagit sina mått och steg deremot. Han var icke nöjd att låta sin betjent vaka öfver Löjtnanten; han vakade också sjelf. Dessutom hade han, för ännu mera säkerhet, förmått Elises Far att helt tyst sätta ett hänglås utanför hennes kammardörr, så att ingen kunde slippa in utan genom fönstret, hvilket ej heller borde vara just så lätt, ty hennes rum låg en trappa opp. Och för att äfven i detta, och således i alla möjliga afseenden, vara fullkomligt trygg, skulle han sjelf bevaka denna ingång på det sättet, att han hela natten igenom satt i sitt eget fönster, som var i en annan byggning midtemot. Han hade redan suttit der öfver en timma, då han fick se Löjtnanten komma smygandes på gården. Han trodde, att första försöket skulle riktas emot dörren, och han var angelägen att se, om Elise skulle deltaga i anläggningen; han satt derföre tills vidare stilla. Men Löjtnanten hade ingen spekulation åt den sidan; han visste förut, att Elise alltid stängde sin dörr, och räknade ej på något biträde af henne; hans uträkning var blott ställd på fönstret, och han hade redan förut varit betänkt, huru han skulle komma in den vägen utan buller. Han hade nemligen om aftonen, medan Elise var i köket, smygt sig in i hennes kammare, som om dagarne alltid stod öppen, och tagit hakarne af ena fönstret, så att det kunde utifrån öppnas, utan att slå sönder någon ruta. En stege, som alltid fanns på bak-

gården, hade han ärnat betjena sig af, för att komma opp till fönstret, och en tågstamp hade han med sig, för att, sedan han var oppe, släppa stegen sakta ned på gården igen; men då han nu sökte efter denna stege, så var den borta, och ingenting annat fans heller, hvarpå han kunde stiga opp. Hans rival hade redan dragit försorg om undanrödjande af allt sådant. Han lät dock icke härutaf sätta sig i förlägenhet; det började redan dagas, och var ej tid till lång besinning; han företog sig då att klättra uppföre vägen, och med tillhjälp af tåget, som han lyckades att kasta om en tavränna, gjorde han det utan svårighet. Nu skyndade Baron i största hast ut på gården, för att kraftigt väcka den förmätne Sömngångaren, innan han skulle hinna slå sönder fönsterrutorna, och taga af hakarne; men hvem kan måla Barons bestörtning, då han såg fönstret öppna sig af sig sjelft, och älskaren som en blixt vara inne i rummet? Han kunde nu ej längre tvifla på, att Elise var med i complotten; ingen annan än hon kunde ha öppnat fönstret, eller ock hade hon med flit lemnat det på gläut, ty hvarenda ruta var hel. Med raseri betraktade han det återigen tillslutna fönstret, och hvälfde tusende olika förslag i sitt hufvud. Än ville han klättra opp efter, och slå sönder fönstret, för att slippa in; ty för honom skulle det säkert ej öppna sig frivilligt. Än beslöt han att gå och väcka Fadern, för att komma in genom dörrn och skyndsamt åtskilja de begge förrädarne. Än föresatte han sig att tåligt afbida morgonen, och då slåss med den gynnade älskaren på lif och död. Men äntligen återkom han till sansning, och fann då, huru föga den roll han här spelte var

honom värdig; han frågade sig sjelf, om han var gjord att på det sättet föraktas och gäckas af en flicka, som snarare bort lyckönska sig att kunna få en man af hans börd och rikedom; han eftersinnade, huru olycklig han skulle varit, om han fått till hustru den som var nog litet mån om sin heder, för att låta en älskare komma in till sig om natten genom fönstret; han skattade sig lycklig att åter kunna bli henne qvitt, och han fann henne icke en gång förtjena, att han för hennes skull utgöt en enda droppe blod. Sedan han lugnat sig genom dessa betraktelser, fattade han sitt beslut, och skref på stället ett bref till hennes Far, hvaruti han omtalte allt hvad han sett, återtog i följe deraf sin anhållan om hennes hand, och rådde Fadren att forena henne med Löjtnanten, såsom det enda medlet att frälsa hennes heder, i fall nemligen denne ville ha henne till hustru. Derpå väckte han sin betjent, och reste hufvudstupa bort, innan folket i huset ännu vaknat. Brevet lemnade han kvar på bordet i sitt rum.

Löjtnanten hade emedlertid hållit sig helt tyst vid fönstret i Elises kammare, för att se hvad Baron skulle företaga, ty han hade blifvit honom varse i det samma han sjelf kröp in genom fönstret; och då han efter en stunds förlopp såg honom stiga i sin vagn för att resa, så förstod han straxt, att Baron i sin förbittring hade beslutit ofvergifva sina anspråk på Elise, och glad att hafva vunnit denna seger, tänkte han ej på att vinna något mer. Han tänkte endast på Elises rykte, som han kunde sätta i fara genom sitt vågsamma företag, och på hennes vrede;

för hvilken han ofelbart skulle blottställa sig, om han stannade kvar tills hon vaknade. Han hade dessutom redan vunnit sitt ändamål, det enda som kunde göra hans djerfhet förlåtlig, och han fann i alla afseenden rådligast att straxt förfoga sig samma väg tillbaka som han kommit, hvilket han ock gjorde så tyst och obemärkt, att hvarken Elise eller någon annan i huset visste det minsta af hans besök i hennes kammare. Ett par timmar derefter blef han kallad till hennes Far, som nu hade erhållit Barons bref, men ännu icke talt med Elise derom. Han var i början mycket uppbragt både emot henne och Löjtnanten, men sedan han af den sistnämnde blifvit öfvertygad om hennes oskuld, och att hon icke en gång hade någon aning derom, att Löjtnanten varit i hennes rum, så gaf han denne sin förlåtelse, och till och med lofvade honom sin dotters hand, efter hans favorit-plan att göra henne till Friherrinna nu ändock hade misslyckats. De gingo derefter begge opp till Elise, som ännu var okunnig om alltsammans, och som blef icke mindre glad än förvånad öfver den nya vändning sakerne tagit. Men hon ville hvarken förlåta Löjtnanten den nedriga misstanka hans oförståndiga tilltagsenhet uppväckt emot henne, eller samtycka att gifva honom sin hand, förr än hennes Far sjelf föreställde henne att just hedern nödgade henne dertill nu mer än någonsin, och Löjtnanten försäkrade henne, att han skulle nog veta försvara hennes ära emot hvem helst som vågade den angripa. Nå väl då, sade hon, bara Ni icke då också går i sömnen.

Mode-nyheter.

Fina eller så kallade Italienska halmhattar brukas nu mycket i Paris. En bukett af stora törnrosor är den förnämsta prydnaden på dessa hattar. På de vanliga hvita halmhattarne är stundom kullen ofvanpå helt och hållet betäckt med ett stycke tyg, som är skuret i form af en sned ruta, samt har fyra ändar som räcka ner på sidan af kullen och fästas der. Några Italienska halmhattar hafva kullen lika stor bak som framtill; dessa kallas *Chapeaux à la Pamela*. Man har också redan sett några sådana i Stockholm. I Paris brukar man fästa dem under hakan med ett bredt band, som går igenom två inskränningar, hvilka till den ändan göras på sidorna. På flera hvita halmhattar ser man kullen prydd med några stycken kulörta plymer. På andra hattar nyttjas ännu till garnering mestadels band, som äro rynkade antingen i jemna, eller i oregelbundna veck, eller ock bandremsor. Dessa garneringar användas både till att kanta skärmen och sättas rundtomkring kullen. Ljusgrönt och blåklintsfärg, mellangrönt och lilas nyttjas mest tillsammans. För öfrigt ser man nu icke allenast den ena sidan af en hatt vara lägre än den andra; utan äfven garneringen är ofta olika bred och yfvig. En del moderna Cambricks-klädningar äro garnerade på det sättet, att de äro sydda med hälsöm eller genom-brytning ända ifrån knät till foten, och för öfrigt hafva blott en Tyll-remsa ofvantill, samt en rad tupp-kammar nertill. Flera Parisiskor bruka nu, likasom Engelskorna, under sista remsan af Coleretten en stor Schalett af svarta spetsar, som faller mycket långt

ner. De små Skottska Schaletterne, som knytnas fram-till, äro mycket altmänna.

Enligt de nyaste underrättelser från Paris, ser man der mycket gaze-hattar, antingen paille-gula med gröna ränder, eller hvita med lilasränder. Men de Italienska halmhattarne äro likväl de som ännu brukas all-ramest; de garneras stundom med hvit gaze. Rothattat och hvita halmhattar börjar blifva mindre allmänna På gröna hattar sättes både i kanten af skärmen och omkring kullen mycket breda bisvärmar, gjorda af samma tyg som hatten. Utom törnrosor, ser man nu en del hattar prydda med små tallqvistar med tallkottar, eller ock med en bunge gräs jemte några blåa blommor. Några Mode-krämerskor göra hattar af gula halmflätor, som anbringas på Tyll med något afstånd emellan. Paille-gula tygshattar, garnerade med dylika band, äro icke heller sällsynta. Till klädningar nyttja nu nästan alla eleganta Fruntimmer i Paris nästan endast hvitt.

På *SOFROSYNE* för innevarande år, som ännu finnes *complett* ifrån början, kan prenumereras i Utter & Comp:s Boklåda med Två Riksd. 24 sk. Banko.

På de *colorerade gravurer*, som åtfölja detta Blad, föreställande *Engelska och Franska Fruntimmers-Costumer*, kan särskilt prenumereras med Två Riksdaler Banko.

Dessa plancher, som både till gravure och colorering äro jemgoda med de bästa utländska, säljas äfven styckevis för 24 sk. Banko.

Tryckt hos FR. CEDERBORGH & Comp.

Sofrosyne.

Ett Blad för Svenska Fruntimmer.

STOCKHOLM DEN 8 JULI 1815.

Om Yppighet.

Da Riksens Höglofl. Ständer hittills ej lära fattat något visst beslut angående sättet till yppighetens hämmande, torde det icke vara förmätet att ännu framställa några anmärkningar i detta afseende. Om skadligheten af öfverflöds-förbud har redan tillförene en vink blifvit gifven i detta Blad, och hvar och en, som inser faran för det allmänna af ett så oriktigt måttsteg, har med tillfredsställelse erfarit, att denna skadlighet blifvit erkänd af de tänkande Män, som haft sig pröfningen af de hit hörande frågor uppdragen. Ehuru man således har allt skäl att hoppas, att det under denna Riksdag så mycket omtalade förbud mot förbrukningen af så kallade öfverflöds-varor icke skall komma till stånd, torde följande likväl ej anses öfverflödigt att anföra, såsom bidragande till allmänna omdömet ytterligare stadgande i detta mål.

Yppigheten kan med skäl delas i tvenne slag, och kallas *inhemsk* och *utländsk* yppighet. Efter allt hvad jag förspott, är det endast i den senare, som

inskränkning nu åsyftas. Man har icke betraktat yppighetens skadlighet i sig sjelf, genom det sedeförderf den medför, utan endast dess tillfälliga skadlighet för vårt Fädernesland i närvarande ögonblick, förmedelst undervigt i handeln, Coursens stegring m. m. Här af följer tydligt, att om den inhemska yppighetens inskränkning nu ej kan bli fråga, emedan den är på intet sätt skadlig, utan tvertom gagnelig i sistnämnda afseenden. Det är således endast begäret efter främmande öfverflödsvaror, som skall motarbetas. Frågan är då, hvarigenom sådant bäst kan ske. Att förbjuda införseln deraf, är den genaste och, så framt förbudet kan vidmakthållas, också den ofelbaraste utväg. Icke heller är i ett sådant förbud någonting orättvist. Statens rätt är onekligen att hindra sina medlemmar från att sträcka deras begär utöfver Statens förmåga, och derigenom tillfoga densamma skada. Men ett sådant förbud vore likväl i andra afseenden menligt. Det skulle först öka begärets häftighet hos individuerne, derigenom leda till öfverträdelser, och slutligen bli förhatligt. Allt detta skulle dock i ännu långt högre grad inträffa med ett förbud mot förbrukningen af samma varor; och ett dylikt förbud vore dessutom i alla afseenden lika orättvist som förderfligt. Det vore ett ingrepp i samhälls-medlemmarnes husliga rättigheter, hvilka de genom sitt inträdande i samfundet icke afsagt sig; ty Staten äger endast rätt att bestämma, hvad som är öfverflöd för Staten, men icke hvad som är öfverflöd för hvarje individ. Den enskiltes rättighet är att förskaffa sig och njuta allt hvad han kan åtkomma; Statens rättighet, att betaga honom åtkomsten af det, hvars lofgifvande den anser för sig

skadligt. Ett förbud mot förbrukningen skulle äfven i det afseendet vara orättvist, att det tillika drabbade den inhemska yppigheten, hvars inskränkning hvarken bort vara, ej heller varit åsyftad; ty det blefve alltid en omöjlighet, att vid förbrukningen skilja det inhemska från det utländska. Om man förbjöd endast det senare, så vore alltsammans blott en lek; om man förbjöd äfven det förre, så qvåfdes derigenom en stor del af den inhemska industrien, och man hade således gått tvertemot det ändamål man föresatt sig. Också i ett annat afseende vore förbudet mot utländska öfverflödsvarors förbrukning orättvist. Den quantitet deraf, som redan finnes inom Landet, antingen i förbrukarnes eller försäljarnes händer, kan man ej under någon giltig förevändning neka desse att använda. Det fins intet skäl, hvarföre dessa varor skulle ligga obrukade, då deras bruk ej kan göra Staten någon vidare skada, än deras införsel redan gjort. Att förbjuda förbrukningen af utländska öfverflödsvaror, är således i allt afseende både olagligt, orättvist och förderfligt. Att förbjuda införseln deraf, är väl egentligen intetdera; dock skulle det medföra flera olägenheter, hvaribland icke den ringaste vore den, att uppmuntra Lurendrägeriet. Då följaktligen Staten icke äger rättighet att förbjuda den enskilte bruket af nämnde varor, icke heller förmåga att alldeles betaga honom åtkomsten deraf, så återstår blott en enda utväg, det är, att försvåra deras åtkomst, så mycket möjligt är. Detta sker säkrast genom höga Tullafgifters påläggande. Mången torde härvid invända, att likasom införsel-förbud uppmuntrar till Lurendrägeri, så uppmuntrar en hög tullafgift till Tullförsnillning. Men den som säger det, har ej

tagit allmänna opinionen till råds. Skilnaden är stor. Lurendrägaren är långtifrån att vara brännmärkt med det allmänna förakt, som Lagarne velat ådraga honom, och mången finnes, som utan blygsel tillstår hvad han gjort. Men säkert skall man ej finna någon enda, som sjelf medgifver att han gjort sig skyldig till Tullförsummning, eller som försöker urskulda detta brott, eller som ej derföre visar det yttersta förakt. Orsaken är lätt begriplig. Lurendrägeriet betraktas af hopen som en ursäktlig öfverträdelse af ett förhatligt förbud, som det enda medlet för individuerne att åtkomma de njutningar dem Staten velat vägra, som den enda möjligheten för dem att återeröfra den af Staten dem arbiträrt frantagne rättighet till alla Skapelsens produkter, hvilka de kunna sig förvärfva. Men denna ursäkt gäller ej för Tullförsummlaren; hans brott tål ingen förvärdning; dess motiv ligger i öppen dag. Han begår det, icke för andras, utan endast och allenast för sitt eget intresse. Det kan aldrig anses annorlunda än som tjufnad, och är i hvars mans omdöme lika vanhedrande som den. Man har derföre aldrig så mycket men att befara af Tullförsummning som af Lurendrägeri; ty om också några uslingar företaga sig att lefva af det förora, så skola de likväl vara alltför få, att kunna hindra de utländska öfverflödsvarornes fördyrande samt derigenom försvårade åtkomst, och det är hufvudsaken.

När man åter betraktar yppigheten ur en annan synpunkt, i anseende till dess verkan på moraliteten, så kan man ej återhålla den önskan, att något mindre omtanka användes på dess utrotande i de stora Städerna, der den ej kan utrotas, och något mer på dess förekom-

mande i Landsbygden och de orter, dit den ännu icke
hunnit,

Neapel.

Om denna Hufvudstad, som är en af de största
i Europa, och har en folkmängd af 400,000 menni-
skor, lemnar en nyligen derifrån återkommen resande
Fransman följande korta beskrifning.

Neapels belägenhet, och den mer än vanliga o-
ordning, hvarmed husen blifvit byggde utan den min-
sta plan, gör att gatorna äro icke allenast ojemna och
krokiga, utan här och der också mycket branta. De
äro mestadels stenlagde med breda skifvor af basalt.
Man finner på dessa gator en otalig folkmängd, som
är i beständig rörelse, skriker och gesticulerar. De
vanligaste föremål man der träffar, äro: månglare af al-
la slag, som utbjuda fisk, frukt, grönsaker, meloner,
m. m., hvilket allt de sälja skiftals, till den ändan för-
sedde med en stor knif, som de ständigt hålla i han-
den; limonadierer eller så kallade *Aquaioli*, som äro
omgifna af stora högar citroner, och ropa an hvar och
en förbigående, i det de vęsta med en stor hängande
vattenkanna, som är belagd med is; tiggare-munkar
af alla slag, som föra matförråder till sina kloster, an-
tingen i en säck som de bära på ryggen, eller la-
stade på åsnor, som de leda i band; hopar af kvin-
nor i svarta sidenkappor, väl coëfferade, men utan
skor; sinå gossar, som stå rundt omkring Macaroni-
försäljarne, för att snugga sig till några skedar; konst-
makare, pipblåsare, oboister, harpspelare, violister och
andra vandrande virtuoser, som sjunga och spela fram-
för Madonna-bilderna på gatorna eller i bodarne; sol-
dater, Officerare, åkande eller gående; Advokater och
Procuratorer, med sina pappersbuntar under armen;
processioner, begrafningar m. m. Alla bodar tillslutas
sent om aftonen, och öppnas vid gryningen. Toledo-